

**Utbildningsinspektion i Vällingbyskolan,
grundskola, förskoleklass och
obligatorisk särskola årskurs 1–9****Innehåll**

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av Vällingbyskolan	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av resultaten.....	4
Bedömning av genomförandet.....	5
Bedömning av förutsättningarna	11

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt den 3–5 oktober 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanerna och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid nästa inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Stockholm och Vällingbyskolan, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Vällingbyskolan intervjuades rektor, biträdande rektorer, lärare, elever, elevvårdspersonal och skolbibliotekarie samt föräldrar med barn i olika årskurser.

Inspektörerna besökte lektioner i förskoleklassen, den så kallade förberedelseklassen¹, samtliga årskurser samt den obligatoriska särskolan och förde även informella samtal med lärare och elever. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av Vällingbyskolan

Vällingbyskolan	Antal barn/elever
Förskoleklass	55
Grundskola	608
Obligatorisk särskola	4
Träningskola	3

Vällingbyskolan är belägen i ett bostadsområde i närheten av Vällingby centrum. Skolan är byggd 1953 och ombyggd i omgångar på senare år. Flera paviljonger finns på skolgården. Skolan är inte handikappanpassad. Särskolan och träningskola är belägna i två villor i direkt anslutning till skolan.

Skolan arbetar med åldershomogena grupper förutom i förberedelseklassen, den obligatoriska särskolan och tre mindre undervisningsgrupper som är s.k. stadsdelsgemensamma grupper. Förberedelseklassen, som även den är stadsdelsgemensam är ny på Vällingbyskolan sedan höstterminsstarten. Den pedagogiska personalen är organiserad i arbetslag, i årskurserna 1–6 och i årskurserna 7–9. Föreliggande rapport behandlar förskoleklassen, grundskolan och den obligatoriska särskolan. Kommunens ansvarstagande för skolbarnsomsorgen behandlas i kommunrapporten.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Vällingbyskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanerna och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att Vällingbyskolan som helhet erbjuder utbildning av god kvalitet där de flesta elever efter avslutat skolgång är behöriga till gymnasiets nationella program. Undervisningen och arbetet är allsidigt och varierat i såväl förskoleklassen som i övriga årskurser och i den obligatoriska särskolan. Alla lärare på skolan har en pedagogisk utbildning avsedd för den undervisning de bedriver. Skolans arbete med normer och värden är väl utvecklat. Eleverna har inflytande över verksamheten och de flesta elever uppger att de trivs.

¹ Förberedelseklassen är en särskild undervisningsgrupp för nyanlända elever som inte har det svenska språket.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan gör inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen i årskurs 5 (4 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet Lpo 94).
- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever)
- Beslut om placering av elev i särskild undervisningsgrupp och beslut om anpassad studiegång för elev tas inte i enlighet med författningarna (5 kap. 5 § och 5 kap. 10 § grundskoleförordningen).
- Skolan ger inte alla elever som behöver det särskilt stöd. Skolan upprättar inte åtgärdsprogram för alla elever som behöver särskilt stöd. (4 kap. 1 § skollagen, 5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Elever i behov av studiehandledning på modersmålet får inte detta stödbehov tillgodosett (5 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Skriftliga omdömen saknas för elever som i slutet av nionde skolåret inte nått upp till målen och därmed saknar betyg i ett ämne eller ämnesblock (7 kap. 9 § grundskoleförordningen).
- Kvalitetsredovisningen saknar bedömning av i vilken mån de nationella målen uppnåtts samt analys och förslag till åtgärder för ökad måluppfyllelse. (3-4 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Rektor ingår inte som ledamot av elevvårdskonferensen (3 kap. 4 § grundskoleförordningen).
- Elevers val ges inte i enlighet med författningarnas krav (2 kap. 19-20 §§ grundskoleförordningen).
- Svenska som andraspråk anordnas inte i enlighet med författningarna (2 kap. 15-16 §§ grundskoleförordningen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Betygsliknande omdömen ges på elevernas arbetsinsatser redan i årskurs 7.
- Såväl elevernas kännedom om utbildningsmålen som deras möjligheter till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet bör utvecklas.
- Skolans kvalitetsarbete med systematisk uppföljning och utvärdering av de samlade kunskapsresultaten i samtliga skolämnen och utvecklingen av normer och värden bör förbättras.
- Rektorn bör förbättra sitt pedagogiska ansvarstagande för hela verksamheten samt förbättra förtroendet med och insikten om de lagar och förordningar som styr verksamheten.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanerna, de nationella kursplanerna och programmålen

Kunskaper

Förskoleklassens resultat bedöms av personalen genom iakttagelser och samtal, dels med barnen i grupp dels enskilt. Som stöd för bedömningen har personalen utarbetat ett formulär där färdigheter i svenska, matematik, social och motorisk utveckling noteras. Detta formulär ligger till grund för utvecklingssamtalet där barn och föräldrar deltar. Med utgångspunkt i vad som framkommit i inspektionen bedömer inspektörerna att barnen i förskoleklassen ges mycket goda förutsättningar att utvecklas i den riktning som målen för skolformen anger.

Skolan har inte gjort en sammanställning av resultatet i de nationella ämnesproven i åk 5. Inspektörerna fick ta del av klasslistor där lärarna fört in varje elevs resultat. Av sammanställningen framgick inte i vilken omfattning eleverna i årskurs 5 når målen i de nationella proven i svenska, matematik och engelska. Inte heller för eleverna i tidigare årskurser finns någon samlad bild av elevernas kunskapsutveckling i relation till de nationella målen i kursplanerna. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra sin systematiska uppföljning och utvärdering av elevernas kunskaper i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen.

Skolan saknar även en samlad bild av elevernas resultat i de nationella proven i årskurs 9. Inspektörerna sammanställde resultatet efter att fått ta del av klasslistor med varje elevs resultat. Sammanställningen visade att 100 procent av eleverna år 2005 nådde målen för godkänt i svenska. I matematik var resultatet 97 procent och i engelska var det 99 procent som nådde målen. Enligt lärarna når eleverna i Vällingbyskolan goda resultat. Skolan har inte heller analyserat eventuella skillnader mellan pojkars och flickors resultat. I kvalitetsredovisningen för år 2005 redovisas att 93,7 procent av eleverna var behöriga till nationella program på gymnasiet. Inspektörerna vill göra skolan uppmärksam på att skaffa sig kunskap om varför elever inte blir behöriga till gymnasiets nationella program.

Tabell 1. Slutbetyg enligt Skolverkets statistik.

	Skolan			Kommunen			Riket		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Meritvärde	218,4	217,8	220,6	221,0	221,3	221,9	206,9	206,3	206,8
Andel (%) med fullständigt slutbetyg	82,5	79,0	85,0	75,6	75,7	75,1	75,9	75,5	76,0
Andel (%) behöriga till nationella progr.	96,5	94,4	97,2	89,8	89,2	90,0	89,6	89,2	89,5

Inspektionen av den obligatoriska särskolan, som har elever i årskurserna 7–8, visar att tydliga mål finns för verksamheten och att såväl elever som lärare arbetar målinriktat för att eleverna skall nå dessa.

Lärarna uppger vid intervjuer att eleverna tydligt utvecklas över tid både när det gäller kunskaper, normer och värden samt socialt. Detta överensstämmer med inspektörernas bedömning. Eleverna har individuella utvecklingsplaner som ligger i linje med läroplanens intentioner.

Normer och värden

Inspektörerna möts genomgående av glada, aktiva och tillmötesgående elever och erfar att det allmänt råder ett gott klimat på skolan. Vidare noterar inspektörerna att skolan i princip är helt fri från klotter eller annan skadegörelse. Det finns gemensamma regler och dessa är kända av eleverna och föräldrarna.

Den goda stämningen och tryggheten på skolan är enligt en av de biträdande rektorerna ett resultat av det arbete som görs i skolans eget ämne SET². Detta beskrivs i kapitlet Bedömning av genomförandet. Den senaste utvärderingen av det så kallade friendsarbetet³ på skolan, våren 2006, visar också att stämningen på skolan blivit bättre. Eleverna vågar säga vad de tycker och upplever att det finns personer de kan vända sig till om de behöver.

När det gäller elevernas faktiska möjligheter till inflytande över lärandet bedömer inspektörerna att detta bör förbättras. Läroplanen uttrycker att eleverna skall få ett reellt inflytande över utbildningens utformning och enligt skollagen åligger det alla som arbetar i skolan att verka för demokratiska arbetsformer. Elevernas kännedom om kunskapsmålen är begränsad trots att lokala konkretiseringar av kursplanemålen finns utarbetade i varje ämne och presenteras för eleverna på olika sätt. Enligt samstämmiga uppgifter från elever, föräldrar och lärare bildar dock skolans lokala konkretiseringar av kursplanemålen tillsammans med elevernas individuella utvecklingsplaner utgångspunkt för de utvecklingssamtal som skolan har med eleverna och deras vårdnadshavare en gång per termin. Inspektörerna bedömer att skolan i en högre grad bör diskutera kunskapsmålen med sina elever så att alla elever också förstår innebörden i dem.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet

Skolan har två elevråd, ett för eleverna i de lägre åldrarna och ett för de äldre. Rektorn deltar inte i elevråden, men har en ambition att skapa ett bra samarbete med elevråden. Dessutom finns på skolan matråd där eleverna framför sina synpunkter om t.ex. mer färska grönsaker. De yngre eleverna säger att de har varit med och påverkat utformningen av en hinderbana, vars finansiering delvis

² Social- och Emotionell Träning

³ En modell som skapats av stiftelsen Friends, som verkar ute i landets skolor och arbetar förebyggande mot all form av kränkande behandling.

sker med pengar skolan vunnit för att så många elever går eller cyklar till skolan. Eleverna i de högre årskurserna tycker inte att deras synpunkter blir beaktade och att de sällan får några förklaringar till varför det är så. De kan inte heller påminna sig om att de haft ett reellt inflytande i någon avgörande fråga som rör verksamheten i stort. Dock tar varje elevråd upp frågor som behandlats på klassråden. Eleverna tycker att arbetet är viktigt, men de frågor som behandlas i elevrådet borde ha större betydelse för eleverna, exempelvis frågor som skolans ekonomi och organisation. I inspektionen framkom att framför allt i klass- och elevråd tränas eleverna i ett demokratiskt arbetssätt. Inspektörerna bedömer att skolan ger eleverna kunskaper om och träning i ett demokratiskt arbetssätt men frågor som elevråden behandlar bör upplevas meningsfulla.

Skolans samverkan med och information till elevernas vårdnadshavare sker genom förberedda utvecklingssamtal, veckobrev som alltid skall kontrasigneras av föräldrarna, rektors informationsbrev och föräldramöten. De föräldrar inspektörerna talade med uttrycker att det ibland kan vara svårt att nå skolans personal. Inspektörerna bedömer att skolans samverkan med elevernas vårdnadshavare i stort sett fungera bra.

Eleverna uppger att de har små möjligheter att påverka innehållet i utbildningen. Deras möjlighet att påverka ges framför allt genom att välja mellan uppgifter som lärarna har valt ut på förhand och i vilken ordning de vill göra dessa. De äldre eleverna kan ibland påverka vilken sorts prov de vill ha men något reellt inflytande utöver detta kunde eleverna inte ge exempel på. Dock framhåller lärarna att de i början av ett arbetsområde diskuterar kunskapsinnehåll och arbetets utformning med eleverna. Inspektörerna kunde emellertid inte vid verksamhetsbesöken observera att eleverna hade något nämnvärt inflytande över sin utbildning. Tilläggas bör dock att det enligt både lärare och elever ibland finns möjligheter för eleverna att välja arbetssätt där skolan i viss mån tillgodoser elevernas olika former av lärtilar. Inspektörerna bedömer att skolan bör diskutera hur elevernas inflytande och ansvar över sin utbildning skall öka i takt med stigande ålder.

Skolan har målmedvetet strävat efter att skapa en trygg arbetsmiljö för alla. Skolan arbetar med den så kallade Friendsmodellen och har två kamrattstödare i varje klass. Skolan har ett eget ämne som benämns S.E.T (Social- och Emotionell Träning). Från förskoleklass till årskurs 8 tränas eleverna i självkännedom, att hantera sina känslor, empati, motivation och social kompetens. Under en lektion varje vecka har alla årskurser utom årskurs 9 samarbetsövningar och etiska diskussioner. Skolans elevhälsoteam, där yrkes- och studievallslärare, skol-sköterska och skolpsykolog ingår, arbetar aktivt för att främja trygghet och trivsel på skolan. Inspektörerna bedömer att skolans arbete att skapa trygghet och trivsel är gott. Skolan har en likabehandlingsplan för läsåret 2006-2007.

Innehåll organisering och arbetssätt i undervisningen

I förskoleklassen bedrivs ett mycket medvetet pedagogiskt arbete där fri lek varvas med pedagogisk planerad verksamhet. Organisationen är tydlig och verksamheten uppskattas av barnen och deras föräldrar. Den pedagogiska verksamheten innefattar bland annat arbete med värdegrundsfrågor, väl utvecklad språkträning samt motorik- och rörelseträning. På vårterminen kommer en blivande klasslärare en timme i veckan till förskoleklassen för att lära känna sina blivande elever.

Syftet är också att underlätta övergången mellan förskoleklassen och årskurs 1. Inspektörerna bedömer att verksamheten i förskoleklassen stimulerar barnens utveckling och lärande och ger en bra grund för fortsatt skolgång. Inspektörerna bedömer vidare att övergången från förskoleklass till grundskola fungerar väl.

Kommunikationen och den pedagogiska diskussionen mellan de olika verksamheterna och arbetslagen årskurs 1–6 och 7–9 är liten enligt lärarna. Det innebär att kontinuiteten i elevernas kunskaper och färdigheter saknas i stor utsträckning. Helhetsperspektivet från årskurs 1–9 finns endast i liten utsträckning. Detta kan innebära att elever inte får möjlighet att arbeta på sin egen nivå när de byter lärare. Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla samarbetet mellan lärarna så att de får en helhetssyn på elevernas lärande.

Av de observationer och intervjuer inspektörerna gjorde vid besöket framgår att skolan i allmänhet använder sig av ett varierat arbetssätt. Årskurserna 1–5 arbetar i de naturorienterande ämnena med så kallade NTA-lådor⁴. Lärarna har fått utbildning i arbetsmetoden. Eleverna uppger i intervjuer och samtal att de praktiska inslagen är spännande och skapar nyfikenhet och lust att lära. Vällingbyskolan har ett välutrustat bibliotek med en heltidsanställd bibliotekarie. Till sammans med klasslärare tas litteratur fram som passar varje barn. Det finns stort utrymme för ”bokprat”, vilket enligt lärarna stimulerar eleverna till litteraturläsning. I biblioteket finns litteratur som är anpassad för elever som har svårigheter att komma igång med sin läsning samt till elever med dyslektiska svårigheter. Inspektörerna bedömer att innehåll i undervisningen, arbetssätt och arbetsformer i stort sett främjar utvecklingen av de kunskaper och färdigheter som uttrycks i läroplan och kursplan.

Skolan skall ta hänsyn till och stimulera alla elevers behov vilket innebär att skolan även skall sträva efter att skapa utmaningar för elever som behöver extra stimulans så att de behåller sin studiemotivation. Detta gör inte skolan i tillräcklig omfattning, vilket samstämmigt uttalas av både föräldrar, elever och lärare. Skolan har försökt att möta dessa elevers behov genom att avsätta ett arbetspass i veckan avsett för de elever som vill ha extra utmaning i matematik och NO. Insatserna är dock otillräckliga. Inspektörerna bedömer att skolan ytterligare skall sträva efter att ge studiemotiverade elever sådan stimulans att det får sina behov tillgodosedda.

Mottagande till den obligatoriska särskolan sker på den stadsdelsgemensamma enheten för information och mottagning. Undervisningen i särskolan är helt individanpassad. Varje elev har sin arbetsplan för dagen och för en längre period. Specialläraren planerar och diskuterar innehåll och mål med eleverna utifrån varje elevs förutsättningar. Inspektörerna bedömer att undervisningen i särskolegruppen väl främjar elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling.

Kontakterna mellan skolan och föräldrarna är omfattande och personalen är alltid nåbar och tar sig tid då föräldrar vill diskutera sina barns skolgång och utveckling. Den obligatoriska särskolan har föräldramöten och utvecklingssamtal med vårdnadshavarna där elevernas utveckling kunskapsmässigt och socialt går igenom. Även den obligatoriska särskolans kursplaner och fritidsverksamhet behandlas.

⁴ Lådor som innehåller laborationsmaterial i de naturorienterande ämnena.

Den så kallade förberedelseklassen är uppdelad i två grupper utifrån elevernas ålder. I klassen undervisar två lärare. Verksamheten i förberedelseklassen är ny från höstterminen 2006, vilket gör att kunskap om denna verksamhet generellt sett saknas på skolan. Elever kommer från hela stadsdelen men rektor är budgetansvarig för verksamheten samt har elev- och personalansvar. Vid inspektionsbesöket var 18 elever inskrivna i klassen. Det finns ingen erfarenhet av hur länge eleverna brukar gå i förberedelseklassen innan de kan följa undervisningen i en vanlig klass.

Eleverna i förberedelseklassen har ingen tillhörighet i en annan klass på skolan ännu, men enligt skolans planer skall dessa elever ha idrott tillsammans med jämnåriga i andra klasser. Eleverna i förberedelseklassen får huvudsakligen undervisning i svenska men undervisning förekommer även i andra ämnen. Inspektörerna bedömer att undervisningen i förberedelseklassen kan utvecklas och att kännedomen om verksamheten bör bli bättre på hela skolan. Rektors kunskap om verksamheten behöver också öka.

Den så kallade förberedelseklassen utgör en särskild undervisningsgrupp, vilket innebär att det skall finnas beslut för varje elev om denna placering. Enligt delegationsordningen för Hässelby/Vällingby stadsdelsnämnd skall beslut om placering av elever i särskild undervisningsgrupp fattas av skolans rektor. Rektor bör här fatta beslut om placering i särskild undervisningsgrupp för gruppens elever samt bifoga en fullföljdshänvisning så att föräldrarna får kännedom om att detta beslut kan överklagas till skolväsendets överklagandenämnd. Eleverna i förberedelseklasserna har även anpassad studiegång. Inte heller här har rektor fattat beslut om detta enligt delegationsordningen. Inspektörerna bedömer att rektor måste åtgärda dessa brister.

Skolan har fyra mindre särskilda undervisningsgrupper för årskurserna 1–9. Dessa klasser är öppna för elever från hela stadsdelen och placeringen görs av enheten för information och mottagning. I klasserna arbetar specialpedagog/förskollärare, en 1–7 lärare samt två assistenter. Grupperna består av elever med långsam inlärningstakt. Flera av eleverna har enligt rektorn diagnosen ADHD/autism och har därmed svårt att följa undervisningen i stor klass. Undervisningen präglas av lugn och struktur. Lärare skriver, tillsammans med elev och förälder en individuell utvecklingsplan vilken ger eleverna möjlighet att nå de uppsatta målen. Inspektörerna bedömer att undervisningen är varierad, individanpassad och strävar mot de mål som uttrycks i läroplan och kursplan.

Individanpassning och stöd

Enligt skollagen skall särskilt stöd ges till elever som har svårigheter i skolarbetet.

För att stödja dessa elever har Vällingbyskolan ett elevvårdsteam som består av en specialpedagog, 1,5 speciallärare, 0,6 tjänst studie- och yrkesvägledare, 0,5 tjänst psykolog samt en skolsköterska på heltid. De biträdande rektorerna ingår i elevvårdsteamet samt rektor. Inspektionen visar att skolan inte har en tydlig plan för hur elevvårdsarbetet skall fungera. Det finns t.ex inga regelbundna träffar för teamet eller rutiner för att anmäla de elever som skall diskuteras. Speciallärarna följer istället en egen plan för när och hur diagnoser och s.k. screening skall genomföras i syfte att tidigt upptäcka elever i behov av särskilt stöd. Stödet riktar sig huvudsakligen till elever som har svårigheter i svenska, matematik och engelska. I årskurserna 1–6 uppger lärarna att eleverna får det

stöd de behöver. I årskurserna 7–9 finns klasser med få elever samt klasser där tre lärare är knutna till två klasser, vilket enligt lärarna ger eleverna möjlighet att få det stöd de behöver framför allt i svenska, matematik och engelska men inte i övriga kursplaneämnen.

Som tidigare beskrivits är kommunikationen mellan tidigare och senare årskurser liten vilket också gör att samarbetet mellan speciallärarna som arbetar i de lägre årskurserna och i de högre är ringa. Det får till konsekvens att det finns elever i behov av särskilt stöd som identifieras alltför sent. Lärare, elever, föräldrar och elevvårdsteam uppger att det finns elever som inte får det stöd de behöver i alla ämnen, vilket inspektörerna bedömer att skolan måste åtgärda.

Skolan saknar en kurator, vilket enligt elevhälsoteamet gör att flera elevers problem blir lämnade utan åtgärd. Både rektorn, lärare och elevhälsoteam uppger att skolan tar emot ett ökat antal elever med behov av särskilt stöd som skolan inte har beredskap att möta.

I elevvårdskonferenser går lärare och biträdande rektorer igenom samtliga elevers kunskapsutveckling. Det skrivs protokoll och elever som är i behov av stöd noteras. Rektorn deltar inte i elevvårdskonferenserna och fattar inte heller beslut om särskilt stöd i enlighet med författningarna vilket inspektörerna bedömer måste åtgärdas. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra elevhälsoarbetet så att alla elever som riskerar att inte nå målen får det stöd de behöver. Skolan saknar också en analys av orsaken till de stödåtgärder som ges, samt en uppföljning av resultaten av insatta stödåtgärder, vilket inspektörerna bedömer bör förbättras.

Förutom det reguljära skolhälsovårdsarbetet är skolsköterskan också delaktig i elevsamtal, sex- och samlevnad och SANT (sniffning, alkohol, narkotika och tobak) i elevgrupperna. Skolans psykolog gör elevutredningar. Studie- och yrkesvägledaren har hittills kunnat slussa in i stort sett alla elever på nationella eller individuella program på gymnasiet. Hon är också ett stöd för särskolans elever när det gäller deras fortsatta skolgång och deltar aktivt i Friendsarbetet. I den obligatoriska särskolan får samtliga elever det särskilda stöd och hjälp som de behöver oavsett ämne och situation.

För alla elever som får särskilt stöd skall ett åtgärdsprogram upprättas. Vällingbyskolan följer den mall för åtgärdsprogram som stadsdelförvaltningen antagit. Åtgärdsprogrammen följer i stort Skolverkets rekommendationer. Dock uppger lärarna att åtgärdsprogram inte upprättas för alla elever i behov av särskilt stöd, vilket inspektörerna bedömer måste åtgärdas.

Fler elever med annat modersmål än svenska har börjat i Vällingbyskolan de senaste åren. Skolan har inte rutiner för att identifiera och ge dessa elever undervisning enligt kursplanen i svenska som andraspråk. Skolan identifierar inte elever som har behov av studiehandledning på modersmålet. Inspektörerna bedömer att skolan bör åtgärda ovanstående brister.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygsättning

Skolan har flera olika instrument för att utvärdera elevernas lärande. Nämnas kan klasskonferenser då alla elever i gruppen dryftas, dagliga direktutvärderingar med eleverna och alltid i samband med arbetsområden, speciallärarnas diagnoser och screeningtester. Fokus ligger på svenska, engelska, matematik. Lärarna har resultat på elevernas kunskapsutveckling på elev och klassnivå men någon

systematisk sammanställning av de samlade resultaten finns inte. Som tidigare nämnts finns inte heller en sammanställning av de nationella proven i årskurs 5 eller 9. Skolan har nyligen infört ett elektroniskt system, Projekt- och Omdömesdatabasen, där elevernas måluppfyllelse i samtliga ämnen skall registreras. Utdrag ur systemet används som underlag vid utvecklingssamtalen, vilket föräldrar uppskattar.

Inför betygssättningen förs diskussioner mellan lärarna för att få en rättvis bedömning av elevernas kunskapsresultat. Både elever och lärare uppger att betyg ges på skriftliga prov redan i årskurs 7. Betyg skall sättas först från och med årskurs 8. Inspektörernas bedömer att skolan bör ändra detta förfaringssätt. Flera av Vällingbyskolans lärare ingår i ett nätverk tillsammans med andra skolor i stadsdelen runt likvärdig bedömning och betygssättning. Eleverna säger att de får rättvisa betyg.

Om en elev inte når upp till de mål i ett ämne som enligt kursplanerna skall ha uppnåtts i slutet av nionde skolåret, skall enligt grundskoleförordningen betyg inte sättas i ämnet. Istället skall ett skriftligt omdöme om elevens kunskapsutveckling i ämnet ges. Inspektionen visar att Vällingbyskolan inte utfärdar sådana skriftliga omdömen. Inspektörerna bedömer att detta måste åtgärdas.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Ett viktigt verktyg för att åstadkomma förbättringar är den kvalitetsredovisning som skall upprättas av skolor i det offentliga skolväsendet. Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet skall en kvalitetsredovisning innehålla en bedömning av i vilken mån målen för utbildningen uppnåtts. I de fall målen inte uppnåtts skall skolan redogöra för vilka åtgärder man avser att vidta. En sådan kvalitetsredovisning där mål, måluppfyllelse och åtgärder utgör delar i en kontinuerlig utvecklingsprocess skapar förutsättningar för att synliggöra en skolas resultat vilket i sin tur kan leda till förbättringar. Vällingbyskolan har en kvalitetsredovisning från år 2004 som följer stadsdelens mall. I kvalitetsredovisningen saknas dock till stor del skolans systematiska arbete med uppföljning och utvärdering av de samlade kunskapsresultaten och utvecklingen av normer och värden relaterade till de nationella målen samt åtgärder för utveckling vid bristande måluppfyllelse. Den skriftliga kvalitetsredovisningen används heller inte som ett verktyg för att regelbundet stämma av hur långt verksamheterna kommit i det fortlöpande förbättringsarbetet.

Inspektörerna vill uppmärksamma skolan på att det är viktigt att skolan i kvalitetsredovisningen har fler samlade kunskapsresultat samt utvecklingen av normer och värden och strävansmålen i läroplanen. Skolans och fritidshemmens kvalitetsredovisning skall också enligt förordningen utarbetas under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare skall också ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisningen, vilket hittills inte varit fallet. Inspektörerna bedömer att skolans kvalitetsredovisning måste upprättas i enlighet med författningen.

Ledning och intern kommunikation

Rektors ansvar är beskrivet i Läroplanen 2.8. Rektor har hela det pedagogiska ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Rektor har ett särskilt ansvar för det elevvårdande arbetet. Vällingbyskolan leds av en rektor som arbetat på skolan sedan ett år tillbaka. Han har ännu inte satt

sin prägel i verksamheten eller visat en tydlig pedagogisk inriktning i sitt ledarskap. Som tidigare nämnts i rapporten finns inget pedagogiskt helhetsperspektiv från förskoleklass till årskurs 9 på Vällingbyskolan. Skolan saknar också ett tydligt ledarskap i elevhälsoarbetet. Rektorn fattar t.ex. inte beslut i frågor som rör elevers placering i olika grupper eller beslutar om undervisning i svenska som andraspråk, vilket enligt inspektörerna kan tyda på en bristande författningskännedom. Inspektörerna bedömer att rektorn bör ta ett större ansvar för de områden som pekats ut i rapporten.

Rektorns ledningsgrupp består vid inspektionstillfället av tre biträdande rektorer som ansvarar för förskoleklassen och årskurser 1–6 respektive årskurs 7–9 samt särskolan och de särskilda undervisningsgrupperna. Två av de biträdande rektorerna har tidigare arbetat som lärare på skolan, en är tillfälligt anställd under hösten 2006. De biträdande rektorerna har i flera frågor varit de som, enligt personalen, varit pedagogiska ledare. Rektorn träffar sin ledningsgrupp regelbundet. Av inspektionen framgår att rektorn är mest förtrogen med verksamheten i årskurserna 7–9. Rektorn uppger också att hans förtrogenhet med övriga verksamhetsdelar är begränsad, men avser att stärka den genom att bl.a. omorganisera ledningsgruppen och delegera tydliga arbetsuppgifter till olika medarbetare.

Rektorn har också ansvar över den obligatoriska särskolan och blir i allt väsentligt informerad om den verksamheten av dess personal. Beslut angående den obligatoriska särskolan verksamhet och pedagogiska ledning fattas alltid i samråd med personalen vilket gör att rektor i viss mån håller sig förtrogen med den verksamheten.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

I grundskoleförordningen anges att ett visst antal timmar i timplanen skall innehålla elevens val. Undervisningen syftar till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. Vällingbyskolan erbjuder inte eleverna denna möjlighet varför inspektörerna bedömer att detta måste åtgärdas.

I grundskoleförordningen anges också att undervisning i svenska som andra språk vid behov skall anordnas för elever som har annat språk än svenska som modersmål. Det är rektor som beslutar om undervisningen i svenska som andraspråk skall anordnas för elev. Trots att det finns elever på skolan som enligt lärarna har behov av att få undervisning i svenska som andraspråk har rektor inte beslutat om detta, vilket enligt inspektörernas bedömning skolan måste åtgärda. Enligt rektorn har dock elever fått erbjudande om att följa kursplanen i svenska som andraspråk men avböjt.

Inspektionen visar att lärarna på skolan har adekvat utbildning och att tillgången till lärare med speciell kompetens är god. Rektorn har genomgått den statliga rektorsutbildningen och såväl personalen som skolledningen erbjuds kontinuerligt kompetensutveckling med utgångspunkt i både individuella behov och de behov skolan har. Emellertid erfar inspektörerna i intervjuer med lärare och

skolledning, att förtroendet med och insikten om de föreskrifter som gäller för verksamheten är otillräcklig, varför detta enligt inspektörernas bedömning bör förbättras.

Vällingbyskolan har, som tidigare beskrivits, ett välutrustat bibliotek med en heltidsanställd skolbibliotekarie. Biblioteket är ett stöd för både lärare och elever och bidrar i hög grad till att öka elevernas läslust och inspirerar dem att söka information.

Datum	Ort
2007-06-20	Stockholm

Christina Sjöberg
Stig Westlund